

αυτή ο ποιητής αν ήταν μόνος. 'Αλλά είχε κοντά του αυτή την κόρη του λαού, η οποία θυμίστηκε το βραδύ της, για να κερδίσει τουλάχιστον τα λαχανικά για το βραστό, τη ζωηρά και γλυκερά αυτή ύπαρξη, που ήταν θαρραλέα, σαν χωρική στο θέρισμα και μινιόν και νόστιμη, σαν άμαζόνα του 'Ιντ-Πόρκ! Είχε κοντά του τη γυναίκα αυτή, την τόσο ήρωική, που επί δέκα χρόνια ποτέ της δεν πρόφερε την περιφρημη φράση «Δεν έχω πειρά μιά ρόμπα να φορέσω!»... Την ευγενικά αυτή φίλη, η οποία κάθε λίγο, όταν ήτανε σκυμμένος πάνω στην έννευρυστική του εργασία, πήγαινε να του χαϊδέσει λίγο τα κατεβασμένα του μαλλιά και να του δώσει το δροσιστικό της φιλή. Και αν δεν τοΰμενε, παρά λίγος καιρός για ύπνο, κοιμώτανε τουλάχιστο πάνω σε μιά καρδιά, για την οποία ήτανε βέβαιος...

— Γιατί δεν την νυμφεύθηκες ύστερα από τόσων ετών ζωή κοινή;

— 'Εδώ εινε όλη η ιστορία... 'Ο 'Οκτάβιος ήγαπώτο, έλατρεύετο, αλλά δεν άγαπούσε. 'Ενα όρατο πρωί «εράκ» ο πατέρας του πεθαίνει ξαφνικά και του άφηνει 200.000 φράγκων κληρονομιά... 'Α δέν σ'άτηκε άχρηστος! 'Η Κλεμάνς φόρεσε διαμαντένια κομμωτιά στ' αυτιά της και ύιοορεσε όρμηες στο καλλίγραμμο κορμί της. 'Ο 'Οκτάβιος ήθελε να ζήσει λιγάκι, να δη κόσμο... και ήτανε φουκό. Τά πρώτα του ποιήματα τά «'Ηρωικά», που τάχαν τόσο άνοήτως και κτηνωδώς άπαρηφή τότε, εκείνοι που σήμερα τά χειροκοπούν, είχαν έκτιμηθή από τους πραγματικούς ποιητάς, οι όποιοι τόν καλοούσαν στα σπίτια των, τόν παρέσυραν σε όρισμένα κέντρα εύκολα και, σαν νόστιμος νέος που ήτανε, αν και λίγο κουρασμένος, όρεσε στις γυναίκες, εις τις όποιες είχε και μεγάλες έπιτυχίες. 'Α! την φτωχή Κλεμάνς, εινε άλήθεια την άπάτησε αίσχρα. Μά θα μου πείτε... δεν ύπεφερε άπ' τη διαγωγή του αυτή; Τουλάχιστον δέν άφικε να φανή ποτέ τίποτα. 'Αλλος τε ο καθρέφτης της, θά της τότε πως είχε μαραθή πειά μέσα στα χρόνια της φτώχειας και έπειτα, όσο περνούσαν τά χρόνια, η τρυφερότης της για τόν 'Οκτάβιο είχε πάει, την έπειείλια εκείνη, την σχεδόν μητρική, που συχωρεί τις άδυναμίες του άγαπημένου προσώπου.

***

'Ο καιρός περνούσε και ο Φιρμέζ, που δέν είχε παρά μερικές τριχες άσπρες στα μαλλιά του, παρ' όλα τά 40 χρόνια, έξακολουθούσε να διασκεδάζει και να παρηγοριέται για τις λογοτεχνικές του άπαγοητεύσεις. 'Ενα καλοκαιρινό όμοσ βροδύ, που είμαστε μαζεμένοι μερικοί φίλοι στο σπίτι του Φιρμέζ, έξαφνα ο 'Οκτάβιος λιποθύμησε άπάνω στον ναυαπή του. Συνήλθε πολύ γρήγορα, αλλά έκανε τη φτωχή Κλεμάνς να άνησυχήσει πολύ. Κάποιος δέ γιατρός φίλος μας, που τόν εξήτασε, διέγινωσε σοβαρώτατο καρδιακό νόσημα. 'Η άρρώστεια του στην αρχή δέν προάδευσε πολύ. 'Ο Φιρμέζ, συγκινημένος βαθειά από την άφοσίωση και τις περιποιήσεις της Κλεμάνς, μιά μέρα που έτρωγα μαζί τους στο σπίτι μου π:

— Έξοεις τι άπορασίσαμε, η Κλεμάνς κ' εγώ; ... Ζούμε μαζί 20 χρόνια και δέν είμαστε στεφανωμένοι, πράμμα πολύ άνόητο... Γι' αυτό, μιά από τις μέρες αυτές, θάρρης να μάς πάρης, μαζί με τρεις φίλους, θά πάμε να κάνουμε ένα γύρο στο Δημαρχείο και στην έκκλησία και θά γυρίσουμε να φάμε σπίτι.

— Μπράβο, είπα, κυττάζοντας την Κλεμάνς, της όποιας τά μάτια γόμισαν δάκρυα.

— Πόσο εινε καλός ο 'Οκτάβιός μου, είπε με μιά βαθειά συγκίνηση... Δέν θέλω να γίνη η τελετή παρά όταν γίνη τελείως καλά... 'Α! έτσι εινε!... 'Εχω την άξιοσι ο σύζυγός μου να νάναι όμορφος, όταν θά με πάη στον παπά!

«'Αλλοίμονον! 'Υστερα από 15 μέρες ο 'Οκτάβιος ήτανε στο κρεβάτι για να μη ξανασηκωθή πιά! Μιά κόπωση ύπερβολική, που τούρθε από το τελευταίο του βιβλίο, τόν άποτελειωσε. 'Ολοι οι φίλοι του έλυπούντο προκαταβολικά για το βεβαίο του θάνατο, αλλά εγώ, συμμεριζόμενος της λύπη του, σκεπτόμουνά έπίσης και την σύντροφου όλης του της ζωής, την καλή Κλεμάνς. 'Η έπιπολαιότητα του Φιρμέζ δέν θά τόν άφηνε να σκεφθή για διαθήκη. 'Απεφάσισα λοιπόν να μιλήσω γι' αυτό το ζήτημα, στη φτωχή γυναίκα, αλλά άκείνη, από τις πρώτες μου λέξεις, έπσε με λυγμούς στην άγκαλιά μου.

«— Ποτέ, ξεφώνησε, ποτέ, με έννοείτε, Σενεσάλ; Ποτέ δέν θά μπορέσω ναχω το θάρρος αυτό!... Νά του θυμήσω την ύπόσχεσί του;... 'Αλλά θάτανε σαν να τοΰδινα να καταλάβη πως εινε χαμένος πειά... Ούτε ιδέαν έχει από τόν κίνδυνο που τόν άπειλει, φίλε μου, νομίζει πως θάνε στο πόδι την άνοιξη, πλάθει ένα σωρό όνειρα με την φαντασία του... Και ο γιατρός μοΰδωσε την έλπιδα πως έτσι θά εινε ως το τέλος και πως θάχει ένα θάνατο πολύ γλυκό... 'Αν τοΰμιλήσω για το γάμο αυτό, θά έπισπείσω το θάνατο του, θά τόν σκοτώσω!... Ποτέ, σάς είπα, ποτέ!... ω! γνωρίζω τι με περιμένει!... Οι κληρονόμοι θά με δώξουν, θά βρεθώ στη φτώχεια και στην κακομοιριά... 'Ε, όταν τόν χάσω, δέν θάχω πειά ανάγη από τίποτε!... Δέν εινε φρόνιμο; ... Δέν εινε λογικό; ... Μά ήτανε εκείνος λογικός, ήτανε φρόνιμος, όταν, φτωχός, άόμοια σπουδαστής, με έφερε που πέθαινα, στην κάμαρά του, στο ξενοδοχείο, έμένα, μιά γυναίκα του δρόμου,

και με περιποιήθηκε σαν μιά Παναγία;... Μπορώ να το καυχηθώ, Σενεσάλ!... Ποτέ δέν του προέξηνα λύπη, ουδέ την παραμικρή έννοια!... Και άφου εινε καταδικασμένος, εκείνου που ζήτω, με την προσευχή μου άπ' το Θεό, εινε να πεθάνη στην άγκαλιά της γηραιάς του φίλης, χωρίς να το καταλάβη, βλέποντάς με να χαμογελώ!»

***

Και πέθανε έτσι, νέε μου, πρόσθεσε ο γηραιός γλύπτης, με άπλωμένο το χέρι του στο μπράτσο μου, που έτρεμα από συγκίνηση... Καθ' όλο το διάστημα της άρρώστειας του, ποτέ δέν μ' άφικε η Κλεμάνς μονάχο μαζί του... 'Ηταν πάντα εκεί ίκετεύουσα με τά μάτια του, να μη πώ τίποτα. Και πλήρωσε με μιά περιουσία τη λυπητερή χαρά να γλυκάνη την άγωνία εκείνου που άγαπούσε και που ητύοκτόνησε άπαντώντας την με άλλες από την έπομένη του θανάτου του, οι πρότυχοι συγγενείς του, οι επαρχιώται, οι κληρονόμοι... 'Ω! οι χωρικοί! φώναξε ο Σενεσάλ! εις το μέλλον δέν θά τους καρατομούμε—αυτός εινε θάνατος ευγενής γι' αυτός—άλλά θά βρούμε, ναί, θά έφεύρω εγώ, για να τους σκοτώνουν, μιά μηχανή που να τους κόβη το πόδια από πίσω... 'Ε, λοιπόν, οι χωρικοί αυτοί, οι κληρονόμοι του Φιρμέζ της φέρθηκαν χωρίς όικτο, τά πήραν όλα και άρρώσαν την Κλεμάνς μαζί με τις βρώμες του σπιτιού που άδειάζαν... Την νοιάσθηκαν, εινε άλήθεια, ο Βορνιέ, ο δραματικός συγγραφέας της ης αυτή την θεία που έχει τώρα δέν εινε άρκετό για να ζή... εύτυχώς, έπιτέλους... έπιτέλους ζει.

— Και να σκέπτεται κανείς, επανέλαβε χτυπώντας το μέτωπό του πώς, αν η φτωχή γυναίκα αυτή δέν είχε στην καρδιά της τέτοια λεπτότητα, θά την λέγαμε σήμερα κρία Φιρμέζ, θά κάθονταν εκεί στα πρώτα καθίσματα και τά φράκα θάρρονταν να την κοπλιμεντάρουν, ένφ τώρα εινε στο διάδρομο και ταϊσθετεί τά παλλά και τά μαστούνια. 'Απόψε τουλάχιστο εινε εύτυχής, άκοιψε που χειροκοπούν το όνομα του 'Οκταβίου της και τους όμορφους στίχους, που δέν τους έννοει, αλλά που τους θαυμάζει χωρίς να τους έννοει. Και αυτό εινε ίσως το μεγαλύτερο πράμμα στον κόσμο αυτό λέγεται Πίστις... 'Ε, λοιπόν, θέλω σήμερα η εύτυχία της να εινε πλήρης... Κάθε Κυριακή δειπνει στο σπίτι μου και δίνω έντολη να σεργιάρουν το φαγητό στις 6 για να προλαμβάνη ναρχεται στην όρωρα, στο θέατρο... αλλά άπόψε θά την πάω να φάει έξω, όπως τόκανε ο 'Οκτάβιος σε κάθε επέλαση» έργου του, και θά μιλήσω για κείνον ως τις δυο το πρωί. 'Αλλά, ως πάψουμε γιατί θάρχιση η δεύτερη πριζις.

***

Το ίδιο βράδυ βρέθηκα στο καφενείο «Βολταίρος» κοντά σε μιά παρέα από νεαρούς μαθητάς του σχολείου των «Καλών Τεχνών» και διεσκεδάσα πολύ από την κατάπληξί τους, όταν είδαν να μπαίνει και να διευθύνεται προς την σκάλα πούνε τά ιδιαίτερα δωμάτια, ο ένδοξός τι καθηγητής κ. Σενεσάλ, μέλος του 'Ινστιτούτου και άξιωματικός της λεγεώνας της τιμής, κρατώντας στο μπράτσο του μιά γριούλα με σκουφίτσα, που την άναγνώρισαν πως ήταν η μαμά του, και θά μιλήσω για κείνον ως τις δυο το πρωί. 'Αλλά, ως πάψουμε γιατί θάρχιση η δεύτερη πριζις.

Κλεμάνς, ταϊσθετεί στο 'Ωδειον—Πλευρά μόνων όριθμών—η για να μιλήσωμε πιο σωστά—πλευρά κήπου.

|| Η ΣΙΠΟΡΑ ||

Έομα τή δάση από φωλιές, πέρα ξερά τ' άμπέλια' κι' αν τ' άπλερο τραγουδι τους σκορπούν φτωχά γαρδέλια

Ψηλά χιονίζει στα βουνά και γύρω η άχρη άπλώνει... Και κάτω από το σάβανο, τού κρύο την περιζώνει.

Γύρω στον κάματο σκοντός που σπέρνει ο Ξενογλάτης, η καλιακούδα στο βραχίο τού πύγι ορέκαμά της.

'Η μάνα η γής στον κόρφο της κλώθει βουβή το στόρι, τού Μάη τη χρυσοθάλοσσα, τών κάμων τού καμύρι.

† Κ. Χατζόπουλος

ΜΕΛΑΧΡΟΙΝΟΥΛΑ

Εινε όρατο το προσώπί σου, άγκαλά μελαχροινό, μήτε χάνει, βεβαίωσόν, ένα θέλητρο γι' αυτό.

Είσαι κρύος, άλλ' η φύση, πλάθοντάς σε, ω λυγρή, τη άσπράδα σάχει κλείσει μέσ' στην έμορφη ψυχή.

† Γεωρ. Μαρκοράς

Στο «ΜΠΟΥΚΕΤΟ», προσεχέστατα

Πώς δηλητηριάζεται η άνθρωπότης. 'Η κοκκίνη, η μορφίνη, το όπιοη! 'Η ιστορία των δηλητηρίων. 'Η χρήσις των. Τι γίνεται στην Εύρώπη και στας 'Αθήνας κ.τ.λ. κ.τ.λ. Κάτι που θά σάς καταπλήξει, θά σάς συναρπάσει.

